

Digitalisaatiolla kestäväää hyvinvointia ja terveyttä

Sosiaali- ja terveydenhuollon digitalisaatio- ja
tiedonhallintastrategia 2023-2035

Riikka Vuokko
OHO/Diti

Luonnos
12.9.2023

Tausta ja tavoitteet

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet 2023 - 2026

Palvelujen laatu paranee

1. Palvelut on järjestetty yhdenvertaisesti ja laissa säädetyt oikeudet turvaten

2. Erityisesti perustason palvelujen toimintavarmuus vahvistuu ja integraatio lisääntyy

3. Osaavan henkilöstön saanti turvataan sekä vahvistetaan sosiaali- ja terveysalan veto- ja pitovoimatekijöitä

Lisätään toiminnan vaikuttavuutta

4. Toiminta on taloudellisesti kestävä

5. Kustannusten kasvua hidastetaan suhteessa palvelutarpeen kasvuun ja painotusta siirretään ennaltaehkäisevään työhön

6. Kansallisessa ja alueellisessa ohjauksessa painottuu vaikuttavuusperustaisuus

Sosiaali- ja terveydenhuolto on toimiva osa yhteiskuntaa

7. Hyvinvointialueiden ja kuntien sekä muiden toimijoiden välillä on toimivat yhteistyörakenteet ja toimintakäytännöt

8. Valmiussuunnittelu ja varautuminen toteutuvat kansallisesti yhtenäisiin perusteisiin pohjautuen

9. Toiminnassa tunnistetaan mahdollisuuksia sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviin toimiin sekä keinoja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen

Tiedon ja tutkimuksen merkitys kasvaa

10. Palvelujärjestelmään sekä perusterveyden ja sosiaalihuollon palveluihin liittyvä tutkimus- ja kehittämistoiminta vahvistuu

11. Kansallisesti ja yhteistyöalueen tasolla suunniteltu tiedonhallinta ja digitalisaatio tukevat tavoitteiden saavuttamista ja asiakaslähtöistä toiminnan uudistamista

Strategiset kärjet sote-digitalisaatioon (toiminnalliset tavoitteet)

- Henkilö ylläpitää omatoimisesti hyvinvointiaan, toimintakykyään ja terveyttään; lisätään mahdollisuuksia mm. omahoitoon sekä vaikuttamismahdollisuuksia ja valinnanvapautta omissa sosiaali- ja terveystalveissa
- Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön työkuormaa on vähennetty ottamalla käyttöön kehittyneitä ja tekoälyä hyödyntäviä ratkaisuja sekä hyödyntämällä jo kirjattua tietoa; tietoa hyödynnetään laajasti myös toisiokäyttötarkoituksissa
- Asiakkaiden ja ammattihenkilöiden digitalisaatio-osaamista ja kyvykkyyksiä on kehitetty
- Digitaalinen asiointi on ensisijaista kaikilla hyvinvointialueilla niissä palveluissa, joihin se sopii tai niille asiakkaille, jotka siihen kykenevät
- Digitaalista asiakas- ja palveluohjausta on kehitetty alueellisesti (HVA/YTA) yhtenäisiä, kansallisia ratkaisuja hyödyntäen (yhden luukun periaate, digitaalinen sote-keskus)
- Sosiaali- ja terveydenhuollon digitaaliset palvelut ovat vaikuttavia, ennakoivia ja tietoperusteisia sekä asiakkaalle joustavia ja ekologisesti kestäviä

Strategiatyön tavoitteet

Yhteinen kirkastus sosiaali- ja terveydenhuollon digitalisaation ja tiedonhallinnan hyödyntämisen tavoitteista:

- Tunnistetaan strategiset tavoitteet ja toimeenpanon keinot
- Tehdään valintoja toteutettavista toimenpiteistä
- Vähennetään pistemäistä ohjausta ja kehittämistä

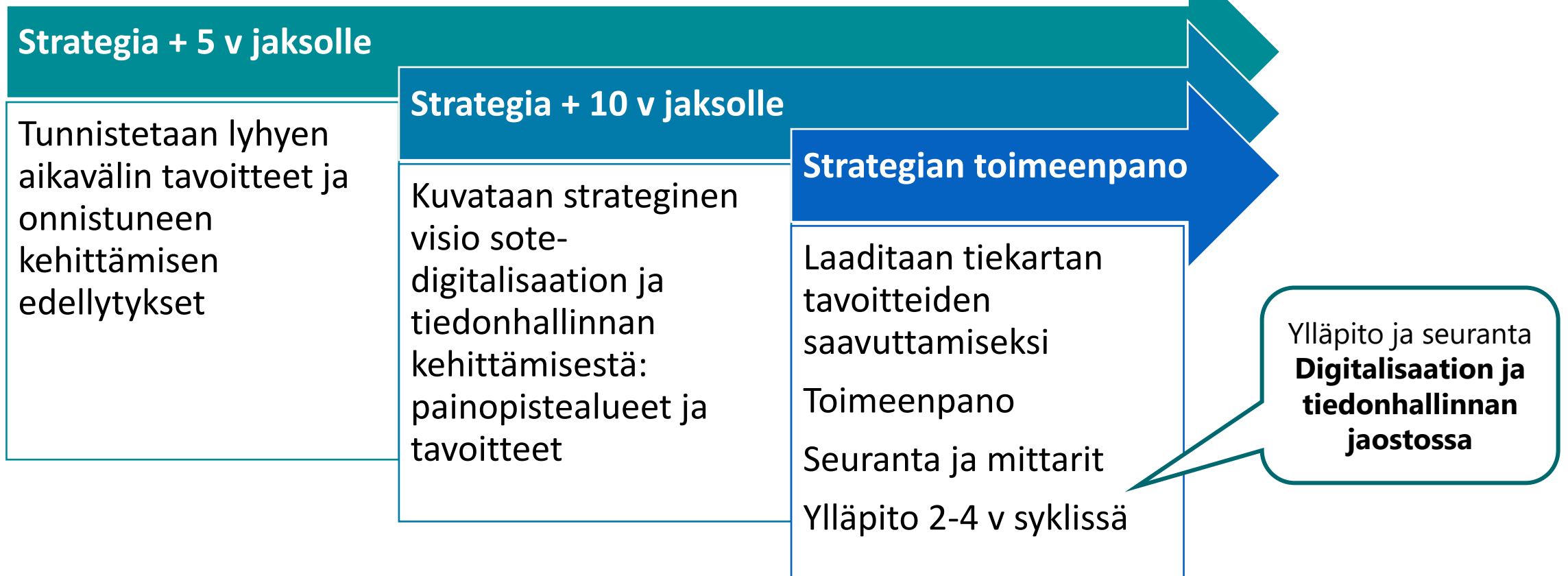
MINNE haluamme
olla matkalla?

MIKSI haluamme
sinne pästä?

MITEN haluamme
päästä perille?

Strategian vaiheistus

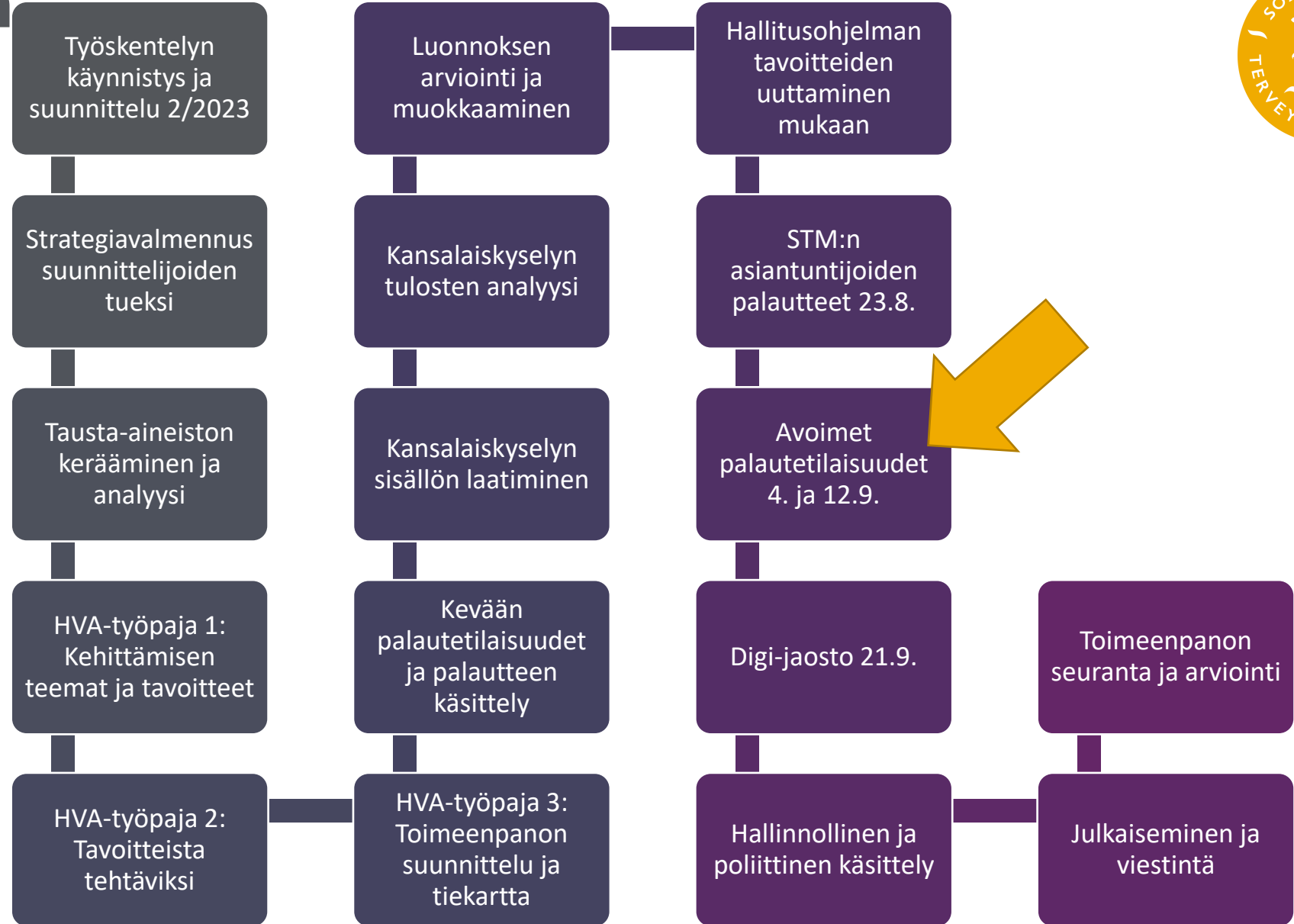
- Koostetaan sote-tiedonhallinnan strateginen tavoitetila; painopisteet lähiajalle (n 5v) sekä pidemmällä aikavälillä (n 10-15 v)

**Strategian valmistelu ja
suunnitelma toimeenpanon
seurannasta**

Strategiatyön prosessi

Keitä on osallistettu strategian valmistelussa?

- Ensimmäisenä osallistettiin hyvinvointialueiden asiantuntijoita, kehittämis-, digi- ja tietohallintojohtajia kolmessa työpajassa (17.3., 14.4., 12.5.). Osallistujia saatiin kaikilta hyvinvointialueilta yhtä lukuun ottamatta. Mukana osallistui keskeisten kansallisten toimijoiden edustajia.
- Keväällä järjestettiin lisäksi strategialuonnoksen avoin kommentointitilaisuus Suuntaviivat nyt -seminaarissa 20.4. (mm. organisaatioiden edustajille, tutkijoille, järjestelmätoimittajille). Lisäksi 9.5. keskusteltiin tulevaisuuden asiakas- ja potilastietojärjestelmistä pyöreän pöydän tilaisuudessa.
- Kansalaisia osallistettiin kansalaiskyselyllä kesän aikana 7.6. – 14.7. Vastaajia oli 4418 suomenkielistä ja 49 ruotsinkielistä.
- STM:n substanssiosastojen asiantuntijoille järjestettiin kaksi palautemahdollisuutta 8.5. ja 23.8., sekä hyödynnettiin kommentoinnin tukena Howspace-alustaa ajalla 18.8.-8.9.
- Syksyllä järjestettiin kaksi avointa strategialuonnoksen kommentointitilaisuutta 4. ja 12.9.

Johtopäätöksiä kansalaiskyselystä

- Digitaalisiin palveluihin suhtaudutaan positiivisesti, mutta
 - Digitaaliset palvelut nähdään välineinä, jotka lisäävät joustavuutta henkilön asiointissa ja jonka ansiosta ammattihenkilöillä on aikaa tavata asiakas henkilökohtaisesti
 - Nykyisistä ratkaisuista käytetyimmät ja kiitetyimmät ovat sähköinen lääkemääräys ja ajanvaraus
- Digitaalisten palveluiden pitäisi olla helppokäyttöisiä ja niiden löydettävyyttä tulisi parantaa
- Tavoitteissa "yksi luukku palveluihin", jolloin henkilön ei tarvitse tuntea tarkemmin organisaatorakennetta tai toimintaprosesseja
- Jo kerätyn tiedon pitäisi olla saatavissa ja siirtyä palveluntuottajalta toiselle tai asiakkaan ja palveluntuottajan välillä
- Digitaaliset palvelut mahdollistavat tehokkaammin ennaltaehkäiseviä palveluja ja niillä on potentiaalia vapauttaa ammattihenkilöiden työaikaa (esim. todistusten laatiminen digitaaliseksi)
- Digitaaliset palvelut ovat riippumattomia ajasta ja paikasta
 - Tarvittaessa ammattihenkilö on palveluketjussa mukana, mutta silloinkin asiakas voi käynnistää prosessin
 - Myös ruotsinkielisten (tai muun kielisten) palveluiden pitäisi toimia hyvin

Strategiatyön toimeenpano ja seuranta

- Strategian toimeenpanoa ja toimenpiteiden onnistumista seurataan vuositasolla Digitalisaation ja tiedonhallinnan jaostossa (HVA:n edustus)
- Hallituskauden lopussa toteutetaan strategian väliarviointi: ovatko sen tavoitteet edelleen oikeat
 - Tarvittaessa tavoitteiden ja tehtävien päivitys
 - Palautetta kerätään mm. hyvinvointialueiden edustajilta ja muilta keskeisiltä toimijoilta

Digitalisaatiolla kestävää hyvinvointia ja terveyttä - strategiasisällöt

1. Visio
2. Strategiset tavoitteet
3. Strateginen tiekartta >> Toimeenpanon suunnittelu
 1. Tehtävät
 2. Riippuvuudet, vastuut
 3. Mittarit

VISIO 2035 eli tätä kohtin pyrimme

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TIETO JA DIGITAALISET RATKAISUT TUOTTAMAAN HYVINVOINTIA JA TERVEYTTÄ

Mahdollisuuksia omatoimisuuteen hyvinvoinnin ja terveyden ylläpidossa

Parempaa kansanterveyttä vaikuttavien, tietoon perustuvien sosiaali- ja terveyspalvelujen avulla

Joustavuutta ja sujuvuutta palveluihin digitalisaation ja kehittyneen teknologian käyttöönotolla

Kansallisesti ja yhteistyöalueen tasolla suunniteltu tiedonhallinta ja digitalisaatio tukevat [toiminnallisten] tavoitteiden saavuttamista ja asiakaslähtöistä toiminnan uudistamista. (Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet 2023-2026)

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen digitaaliset toimintamallit ovat ennakoivia ja vaikuttavia

Asiakas saa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut käyttöönsä digitaalisesti

TOIMINTAKYKYINEN JA HYVINVOIVA IHMINEN, JOLLA OMIIN TARPEISIIN SOPIVAT, TURVALLISET PALVELUT

Ammattihenkilö ja asiakas saavat tiedot sujuvasti käyttöönsä

Johtajilla, päätöksentekijöillä ja tutkijoilla on laaja-alaisesti ja poikkihallinnollisesti käytössä palveluista ja etuuksista kertyvää tietoa

Digitalisaation ja tiedonhallinnan tehtävät, joilla tavoitteet saavutetaan

Mahdollistava lainsäädäntö

Digitalisaatiokehittämisen eettisyys

Yhteiset toimintamallit

Teknologisen kehityksen hyödyntäminen

Digiosaamisen kehittäminen

Digiturvan ja tietosuojan toteutuminen

VISIO 2035 – TÄTÄ KOHTI PYRIMME

Sosiaali- ja terveydenhuollon ratkaisut ja tieto valjastetaan tuottamaan hyvinvointia ja terveyttä

TAVOITTEET – NÄIDEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMINEN TOTEUTTAA VISION

1

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen digitaaliset toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia

2

Sosiaali- ja terveydenhuollon digitaaliset palvelut ja toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia

3

Tiedon hyödyntäminen palveluissa on sujuvaa; ajantasaiset asiakastiedot ovat ammattihenkilöiden ja asiakkaan käytettävissä

4

Vaikuttavuustietoa hyödynnetään laajalaisesti ja poikkihallinnollisesti

ONNISTUMISEN EDELLYTYKSET NÄMÄ MENESTYSTEKIJÄT VARMISTAVAT TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISEN

Mahdollistava lainsäädäntö

Yhteiset toimintamallit

Teknologisen kehityksen hyödyntäminen

Digiosaamisen kehittäminen

Digiturvan ja tietosuojan toteutuminen

Tavoitteiden kuvaus

1

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen digitaaliset toimintamallit ovat ennakoivia ja vaikuttavia

Ihmiset ylläpitävät omatoimisesti hyvinvointiaan, toimintakykyään ja terveyttään. Hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä tuetaan vaikuttavilla digitaalisilla toimintamalleilla, jotka vähentävät raskaampien palvelujen tarvetta. Digitaaliset palvelut tukevat ennaltaehkäisyä ja elintapaohjausta (esim. liikunnan lisäämistä) poikkihallinnollisesti.

2

Asiakas saa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut käyttöönsä digitaalisesti

Sosiaali- ja terveydenhuollon digitaaliset palvelut ovat ensisijaisia niissä tilanteissa, joihin ne sopivat. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa ja palveluita kehitetään digitaalisiksi ja digi-osallistumista kannustaen. Asiakas voi hyödyntää digitaalisia palveluja ajasta ja paikasta riippumatta. Ammattihenkilön työkuormaa vähennetään järjestelmäkehityksellä. Digitaalisten palveluiden kehittämistä mahdollistetaan mm. Kanta-rajapintoja avaamalla ja lainsäädännön avulla.

3

Ammattihenkilö ja asiakas saavat tiedot sujuvasti käyttöönsä

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöillä ja asiakkaille on käytettävissään tarvittavat ajantasaiset asiakastiedot palveluiden ja hoidon toteuttamiseen. Tieto on saatavilla helppokäyttöisesti ja turvallisesti yli organisaatorajojen ja eri sote-palveluiden välillä. Kanta-palvelut tukevat digitaalisten palveluiden hyödyntämistä koko maassa.

4

Johtajilla, päätöksentekijöillä ja tutkijoilla on laaja-alaisesti ja poikkihallinnollisesti käytössä palveluista ja etuuksista kertyvää tietoa

Luotettavaa, ajantasaista ja vertailukelpoista tietoa palvelujärjestelmästä, palvelutuotannosta ja etuuksista on käytettävissä tietoturvallisesti ja tietosuojaperiaatteiden mukaisesti jalostettuna eri käyttäjäryhmien (esim. johtaja, tutkija, innovaattori) tarpeisiin. Hyvinvointialueiden ohjauksen näkökulmasta tietoa kerätään mm. väestön hyvinvoinnista, palveluiden käytöstä, laadusta ja vaikuttavuudesta. Eri tietoa-aineistojen yhdistelyssä ja analytiikassa voidaan hyödyntää kehittynyttä teknologiaa.

Menestystekijöiden kuvaus 1/2

Mahdollistava lainsäädäntö

Valmistellaan digitalisaatiota mahdollistavaa lainsäädäntöä, jolla mahdollistetaan mm. tiedon yhteiskäyttöisyys, digitaalisten toimintaprosessien kehittäminen ja hyödyntäminen, ammattihenkilöiden roolit, uuden teknologian hyödyntäminen. Tehtävinä lisäksi mm. kansalaisen ja ammattilaisen tuottaman tiedon yhteensovittaminen, päätöksenteon automaation mahdollistaminen, tiedonsiirron helpottaminen.

Yhteiset toimintamallit

Varmistetaan yhteentoimivat toimintamallit ja prosessit eri toimijoiden välillä: kansalliset toimijat, yhteistyöalue, hyvinvointialue, kunnat ja yhteistyö yritysten kanssa. Mahdollistetaan digitaalisten palveluiden hyödyntäminen yli aluerajojen.

Digiosaamisen hyödyntäminen ja kehittäminen

Varmistetaan, että kansalaiset osaavat käyttää digitaalisia palveluita, että organisaatioilla on valmiudet tuottaa digitaalisia palveluita ja että ammattilaiset hallitsevat digitaaliset toimintaprosessit. Digitaalinen osaaminen nostetaan osaksi kansalaisten perustaitoja. Varmistetaan tukea niille, jotka eivät pysty digitaalisia palveluita käyttämään.

Menestystekijöiden kuvaus 2/2

Digitaalisten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden ja palveluiden kehittämisen eettisyys

Varmistetaan eettisten periaatteiden toteutuminen sote-digitalisaatiossa, siten, että digi-osallisuus vahvistuu ja yhdenvertaisuus sosiaali- ja terveyspalveluissa palveluissa toteutuu. Yksilölle annetaan mahdollisuuksia hallita digitaalista terveyttään ja tietojaan. Digitaalisten palveluiden kehittäminen on ihmislähtöistä, ja siinä varmistetaan palveluiden helppokäyttöisyys sekä esteettömyys. Esim. tekoälyä hyödyntävissä palveluissa pyritään varmistamaan läpinäkyvyys (ymmärrettävyys) ja syrjimättömyys. Digitaalisia palveluita kehitetään ekologisen suunnittelun parhaiden käytäntöjen mukaisesti

Teknologisen kehityksen hyödyntäminen

Seurataan uusia innovaatioita ja tutkimusta sekä valitaan teknisiä ratkaisuja ja mm. yhteisiä standardeja siten, että käytettävissä on ajantasainen, edistyksellinen sekä vaikuttavaksi ja kustannusvaikuttavaksi arvioitu tekniikka, kuten tekoäly, robotiikka, puettava teknologia, sensorit. Varmistetaan, että STM ohjaa kehitystä toivottuun suuntaan eikä vain seuraa perästä. Selkiytetään kokeiluille ja yrityksille asetettavia vaatimuksia. Tutkimus- ja innovaatiotoiminta tukee kansallista kehitystä sekä kansainvälistä menestystä ja vientiä.
Huom. Linkittyy STM:n kasvustrategiaan ja sen tavoitteisiin.

Tietoturvan ja tietosuojan toteutuminen

Varmistetaan tietoturvallisuuden ja tietosuojan periaatteiden toteutuminen sekä tähän liittyvien kyvykkyyksien kehittäminen. Varmistetaan digitaalisen turvallisuuden ja tietosuojan korkea taso uusien palveluiden kehittämisessä. Varmistetaan riittävä tietoturva- ja suojataso eri toimijoilla, palveluissa ja laitteiden käytössä.
Huom. Linkittyy STM:n hallinnonalan digitaalisen turvallisuuden strategiaan ja sen tavoitteisiin.

Tavoitteisiin liittyvät tehtävät tiiviisti

	Tehtävä	Kuvaus
1	Digitaalinen sote-keskus ja asiakas- ja palveluohjaus	Käynnistetään kokeilu kansallisesta digitaalisesta sote-keskuksesta, millä varmistettaisiin kansallisten ja alueellisten palveluiden integrointi. Varmistetaan kansallisesti yhteisten palveluiden hyödyntäminen sote-keskuksissa sekä asiakas- ja palveluohjauksessa hyödyntäen mm. yhteistä asiakassuunnitelmaa.
2	Tiedon digitoinnista digitaalisiin toimintamalleihin	Kehitetään ja mahdollistetaan digitaalisia toimintamalleja hyvinvointialueilla ja niiden yhdyspinnoilla; vakiinnutetaan yhteentoimivat mallit valtakunnallisesti. Toteutetaan lähtötilanteen arviointi alueiden toimista sekä selvitetään rahoitus alueille paperiaineistojen digitointiin. Tuetaan alueita tunnistamaan tehtäviä, joissa järjestelmäautomaatiota voisi hyödyntää.
3	Hyvinvointitieto otetaan käyttöön	Asiakas saa omat asiakas- ja potilastietonsa käyttöön ja tuottaa itse tietoa (ns. hyvinvointitieto eli asiakkaan itse tuottama tieto). Arvioidaan sote-palvelujärjestelmän tarvitsemia, ensisijaisia hyvinvointitietoja. Selkeytetään Kanta-Omatietovarannon liiketoimintamalli, EHDS-yhteensopivuus ja varmistetaan rajapinnat mobiili-Kantaan sekä asiakastiedon käytöstä sovelluksissa. Valmistellaan esitys hyvinvointisovellusten korvattavuudesta.
4	Asiakkaan tukeminen palveluissa	Vähennetään eriarvoistumista ja digitaalista syrjäytymistä; tuetaan henkilön osallisuutta omissa palveluissaan ja hoidoissaan. Kansalainen voi tehdä itse digitaalisen terveystarkastuksen, joka perustuu hänestä sähköisissä palveluissa oleviin tietoihin. Varmistetaan omaisten tai muiden puolesta asioivien mahdollisuus osallistua ja saada riittävä tuki asiakkaan palveluissa. Tuotetaan tietoa palvelujärjestelmästä asiakkaille valinnanvapauden tueksi.

Tavoitteisiin liittyvät tehtävät tiiviisti 1/2

	Tehtävä	Kuvaus
5	Hyvinvoinnin digitaaliset toimintamallit ja palvelut	Digitaaliset toimintamallit tukevat ennaltaehkäisyssä ja hyvinvointia edistävien palvelujen käytössä toimiala- ja sektorirajat ylittäen. Hyvinvointialueiden, kuntien ja kolmannen sektorin tietopohjaa vahvistetaan vaikuttavan ennaltaehkäisyn tukena.
6	Tiedon laadun varmistaminen	Otetaan käyttöön tiedon laatustandardit ja tiedon laatu varmistetaan sen käyttötarkoitukset huomoiden. Tiedon laadun tarkastuksen automaatioastetta lisätään. Vähennetään päällekkäisiä tiedonkeruita kehittämällä tiedonsiirtoratkaisuja.
7	Yhteentoimivuuden linjaukset ja tietomallien valinta	Sitoudutaan yhteistyössä tuotettuihin yhteentoimivuuden kansallisiin linjauksiin vuoteen 2024 mennessä. Varmistetaan semanttisen yhteentoimivuuden toteutuminen ottamalla käyttöön tarvittavat tiedon tuottamista, siirtämistä, käsittelyä ja jakelua ohjaavat tietomallit lähtökohtana kansainväliset tietomallit ja standardit.
8	Kanta-tietojärjestelmäpalveluiden modernisointi	Kanta-arkkitehtuuri ja toimintalogiikka modernisoidaan asiakirjapohjaisesta datapohjaiseksi. Otetaan käyttöön uutta teknologiaa ja standardeja hallitusti sekä arviointiin perustuen. Arvioidaan robotiikan hyödyntämistä tiedonsiirrossa. Mahdollistetaan mm. pienille yksityisille palveluntuottajille asiakastietojen kirjaaminen ja tallentaminen suoraan Kantaan kevyellä käyttöliittymällä.

Tavoitteisiin liittyvät tehtävät tiiviisti 2/2

	Tehtävä	Kuvaus
9	Kanta-tietojen hyötyjen parantaminen	Vahvistetaan Kannan roolia asiakkaan rajapintana omiin tietoihinsa ja kehitetään asiakastiedon näkyvyyttä asiakkaalle (henkilölle) itselleen. Edistetään Kanta-palveluiden käytettävyyttä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöille. Järjestetään toimijalähtöistä vuoropuhelua Kanta-kehittämisen tarpeista ja priorisoinnista. Otetaan käyttöön uutta teknologiaa, kuten tekoälypohjaisia ratkaisuja Kanta-tiedon hyödyntämiseen.
10	Kansallinen ja alueellinen palvelujärjestelmän ohjaus ja johtaminen kehittämällä sote-tiedon toisiokäyttöä	Tietopohjan kehittäminen on kytketty kansallisen tason palvelujärjestelmän kehitystä ohjaaviin strategioihin, jotta pystytään vastaamaan kansallisiin vaikuttavuus-, kustannusvaikuttavuus- ja tuottavuustavoitteisiin
11	Tiedon käyttö tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnassa	Edistetään eri toimijoiden edellytyksiä ja yhteistyötä tutkimukseen ja innovaatiotoimintaan. Käytettävissä on tehokkaat ja laadukkaat ympäristöt tiedon käsittelyyn ja analysointiin. Toimintaympäristö tukee kansainvälistä yhteistyötä ja suomalaisen tutkimuksen ja tuotekehityksen kansainvälistä menestystä.
12	Tiedonhallinnan ja digitalisaation hallinta- ja ohjausmallin kehittäminen	Digitalisaation ja tiedonhallinnan ohjaukseen ja kehittämiseen liittyvää hallinta- ja toimintamallia selkeytetään, ml. tehtävät, roolit ja vastuut.

stm.fi ›
@STM_Uutiset ›

Kiitos!

Anna palautetta 15.9. asti:
[webropol-lomake](#)

Riikka Vuokko
@gov.fi

Lisämateriaali: tehtäväkortit ja luonnos tiekartasta

Työn alla

Strateginen tiekartta =>

2023-2025 **toiminnanpanosuunnitelma**

2026-27

2028-
2035

Digitaalinen sote-keskus ja asiakas- ja palveluohjaus

Tiedon digitoinnista digitaalisiin toimintamalleihin

Hyvinvointitieto otetaan käyttöön

Asiakkaan tukeminen palveluissa

Hyvinvoinnin digitaaliset toimintamallit ja palvelut

Yhteentoimivuuden linjaukset ja tietomallien valinta

Kanta-tietojärjestelmäpalveluiden modernisointi

Tiedon laadun varmistaminen

Kanta-tietojen hyötyjen parantaminen

Vaikuttavuustiedon hyödyntäminen

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toiminta ja sote-tiedon toisiokäytön kehittäminen

Tiedonhallinnan ja digitalisaation hallinta- ja ohjausmallin kehittäminen

Huom.
Tiekartta avataan viranomaisvalmistelussa tarkemmin vastuiden ja tehtävien osalta

Konkreettiset tavoitteet

- Digitaalinen sote-keskus on pilotoitu ja käyttöön otettu kansallisesti yhteisesti määritellyn toimintamallin mukaisesti
- Sote-keskuksen digitaaliset ratkaisut tukevat sote-keskus toimintamallia hyvinvointialueilla
 - Monialainen yhteistyö mahdollistuu ja palvelutarpeen arviointi tehdään kokonaisvaltaisesti
 - Ikäihmisten palveluissa varmistetaan ennakoivat käynnit ja kotiin vietävien palveluiden koordinointi
 - Sovitetaan hyte-palvelutarjotin osaksi digitaalisia toimintamalleja ja monialaista yhteistyötä alueiden, kuntien ja kolmannen sektorin yhdyspinnoilla
- Asiakkaat pääsevät palveluiden piiriin ”yhden luukun” periaatteella
- Digitaalisen sote-keskuksen toimintamallia ja siihen liittyvien palvelujen vaikuttavuutta on arvioitu

Toteutumisen mittari

- Vuoteen 35 mennessä 90 % asiakkaista saa yhteyden palveluihin yhden luukun periaatteella **saman päivän kuluessa, Asiakaspalaute, Palvelutarpeen arviointi tehty,**
- Asioinut digitaalisesti sosiaali- tai terveydenhuollon ammattilaisen kanssa, (%) palveluja käyttäneistä (yli 20-vuotiaat) (Sotkanet 5548/Terve Suomi)
- Koki palvelun sujuvaksi, (%) terveyspalveluja käyttäneistä (yli 20-vuotiaat) (Sotkanet 4913/Terve Suomi)
- Koki palvelun sujuvaksi, (%) sosiaalipalveluja käyttäneistä (yli 20-vuotiaat) (Sotkanet 4912/Terve Suomi)
- Digitaalinen sote-keskus käyttömäärä, kysely hyvinvointialueet

Toteuttaa tavoitteita

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen digitaaliset toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia, 2 Sosiaali- ja terveydenhuollon digitaaliset palvelut ja toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia

Miten/Mitä tehdään?

- Selvitetään, mitä alueellisessa kehittämisessä on jo tehty ja arvioidaan kansallisten palveluiden hyödyntämistä, mm. Omaolo, Mielen terveystalo, Kaiku24..
- Määritellään kansallisesti yhdessä hyvinvointialueiden kanssa digitaalisen sote-keskuksen tehtävät, tavoitteet sekä kansalliset digitaaliset ratkaisut huomioiden Tulevaisuuden sote-keskusohjelmassa kehitetyt hyvinvointialueiden toimintamallit. Pilotoidaan ja käyttöön otetaan.
 - Monialaisen yhteistyön osalta on tarkasteltava mahdollisia lainsäädännön muutostarpeita huomioiden myös yksityisen sektorin tarpeet
 - Kirkastetaan tietosuojaperiaatteiden toteutuminen ratkaisuisissa
- Varmistetaan kansallisten palveluiden hyödyntäminen sote-keskuksissa sekä asiakas- ja palveluohjauksessa hyödyntäen mm. yhteistä asiakassuunnitelmaa
- Tuetaan kehitettyjen toimintamallien ja ratkaisujen vaikuttavuuden arviointia

Edellyttää menestystekijää

- Mahdollistava lainsäädäntö
- Yhteiset toimintamallit

Konkreettiset tavoitteet

- Kehitetään ja mahdollistetaan digitaalisia toimintamalleja hyvinvointialueilla ja niiden yhdyspinnoilla; vakiinnutetaan yhteentoimivat mallit valtakunnallisesti
- Nostetaan Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan ja tietojen käsittelyn taso Healthcare Information and Management Systems Society:n (HIMSS) määrittelyssä korkeimmalle tasolle (taso 7), kun Suomi on tällä hetkellä tasolla 5

Mitä tehdään?

- Varmistetaan tarvittavien paperiaineistojen digitointi siirryttäessä täysin digitaaliseen toimintaan
- Vähennetään samalla "turhia" työtehtäviä eli hyödynnetään järjestelmä-automatisaatiota entistä paremmin ja sitä kautta lisätään työhyvinvointia, mm. vakiosisältöisten lomakkeiden koostaminen, tiedon siirto rajapinnoilla
- Tunnistetaan riittävät kannustimet digitaalisten prosessien käyttöönottoon
- Arvioidaan asiakkaan sähköisen allekirjoituksen tarpeellisuutta ja toteutusta

Miten tehdään?

- Toteutetaan lähtötilanteen arviointi alueiden toimista sekä selvitetään rahoitus alueille paperiaineistojen digitointiin
- Tuetaan alueita tunnistamaan tehtäviä, joissa järjestelmäautomaatiota voisi hyödyntää
- Esitetään kannustimet osaksi HVA-ohjaus-/rahoituskokonaisuutta
- Otetaan huomioon myös ympäristövaikutukset ja kehitetään ekologisesti kestäväää sote-ekosysteemiä
- Vaiheistetaan asteittainen muutos
→ Riippuvuus kirjaamiskäytäntöjen ja Kanta-tiedon hyödyntämisen kehittämiseen

Toteutumisen mittari

- Automatisointujen prosessien määrä, lausuntojen määrä; lainsäädäntöön perustuvien velvoitteiden lopettaminen
- HIMSS-seuranta: increased patient satisfaction > THL/STEPS asiakastytyytyväisyys/palaute, ammattihenkilöiden työtyytyväisyys

Toteuttaa tavoitteita

1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen digitaaliset toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia, 2 Sosiaali- ja terveydenhuollon digitaaliset palvelut ja toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia, 3 Tiedon hyödyntäminen palveluissa on sujuvaa

Edellyttää menestystekijöitä

Mahdollistava lainsäädäntö, Yhteiset toimintamallit, Teknologisen kehityksen hyödyntäminen, Digiosaamisen kehittäminen, Digiturvan ja tietosuojan toteutuminen

Tehtävä 3

Hyvinvointitieto otetaan käyttöön

Konkreettiset tavoitteet

- Asiakas saa omat asiakas- ja potilastietonsa käyttöön ja tuottaa itse tietoa (ns. hyvinvointitieto eli asiakkaan itse tuottama tieto)
- Hyvinvointisovellusten tarjonta ja käyttö lisääntyy asiakkaan itse- ja omahoidon tukena
- Asiakas voi tehdä itsenäisesti erilaisia mittauksia, arviointeja (PROM, PREM), tarkastuksia ja suunnitelmia, ja välittää halutessaan näitä tietoja palvelun toteuttajalle
- Ammattihenkilölle varmistetaan tarkoituksenmukainen raportointi tai yhteenvetönäkymä hyvinvointitiedosta
- Asiakas saa herätteitä itse tuottamiensa tietojen pohjalta
- Hyvinvointitiedot saadaan tutkijoiden ja tiedolla johtamisen käyttöön ja kytkettyä asiakkaan palveluita kuvaavaan tietoon

Toteutumisen mittari

- Tunnistettava kansallinen mittari

Toteuttaa tavoitteita

1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen digitaaliset toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia, 2 Sosiaali- ja terveydenhuollon digitaaliset palvelut ja toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia, 4 Tietoa hyödynnetään laaja-alaisesti ja poikkihallinnollisesti tiedolla johtamisessa ja tutkimuksessa

Mitä tehdään?

- Määritellään hyvinvointitieto laaja-alaisesti, selkiytetään kansalaisen ja ammattilaisen tuottaman tiedon yhdistely/käsittely
→ liitos lainsäädäntötyöhön
- Tarkennetaan arkkitehtuuri hyvinvointitiedon tallentamiseen ja siirtoon
- Kuvataan vaatimukset ja toimintamallit, jotka mahdollistavat asiakkaalle omien tietojensa hyödyntämisen eri lähteistä

Miten tehdään?

- Arvioidaan sote-palvelujärjestelmän tarvitsemia, ensisijaisia hyvinvointitietoja
- Selkeytetään Kanta-Omatietovarannon liiketoimintamalli, EHDS-yhteensopivuus ja varmistetaan rajapinnat mobiili-Kantaan sekä asiakastiedon käytöstä sovelluksissa
- Valmistellaan esitys hyvinvointisovellusten korvattavuudesta
- Tunnistetaan tarvittavat rajapinnat tietojärjestelmäratkaisujen ja mobiilisovellusten osalta

Edellyttää menestystekijöitä

Mahdollistava lainsäädäntö, Teknologisen kehityksen hyödyntäminen, Digiosaamisen kehittäminen

Konkreettiset tavoitteet

- Vähennetään eriarvoistumista ja digitaalista syrjäytymistä; tuetaan henkilön osallisuutta omissa palveluissaan ja hoidoissaan
- Digitaalisilla ratkaisuilla mahdollistetaan asiakkaan/henkilön omaa toimintaa, myös ilman käynnissä olevaa sote palvelujen asiakkuutta
- Kansalainen voi tehdä itse digitaalisen terveystarkastuksen, joka perustuu hänestä sähköisissä palveluissa oleviin tietoihin
- Varmistetaan omaisten tai muiden puolesta asioivien mahdollisuus osallistua ja saada riittävä tuki asiakkaan palveluissa
- Tuotetaan tietoa palvelujärjestelmästä asiakkaille valinnanvapauden tueksi

Mitä tehdään?

- Varmistetaan palveluiden tarjonnan yhdenvertaisuus ja edistetään digi-osallistumista
- Varmistetaan henkilölle pääsy omiin tietoihinsa
- Otetaan käyttöön asiakkaan kokonaissuunnitelma palvelujen ja hoitojen kokonaisuuksien koordinaatioon
- Päivitetään lainsäädäntöä niin, että digitaalinen tarkastus voi olla peruste läheteelle, lääkemääräykselle tai todistukselle
- Varmistetaan asiakastietojen ja niissä käytettävän terminologian asiakasymmärrettävyys ja selkokieliisyys
- Varmistetaan digitaalisten palveluiden saavutettavuus, helppokäyttöisyys ja riittävä tuki asiakkaille

Miten tehdään?

- Valmistellaan tarvittavat toimenpiteet, kuten yhteinen asiakassuunnitelma, digitaalinen terveystarkastus ja otetaan ne käyttöön (ks. Toimintamallien kehittäminen)
- Varmistetaan kansallisesti kehitettyjen ratkaisujen käyttöönotto/levittäminen
- Osallistetaan asiakasraateja palveluiden kehittämiseen ja varmistetaan siten palveluiden helppokäyttöisyyttä Kela, HVA
- Varmistetaan kehittämisen avoimuus ja esim. tekoälyalgoritmien syrjimättömyys STM, yritykset, tutkijat, kehittäjät
- Kannustetaan digituen tarjoamiseen asukkaille ja asiakkaille digitaalisten palvelujen käytön edistämiseksi ja tuotetaan väline digituen toteuttamiseksi

Toteutumisen mittari

- Kuinka paljon digitaalisia terveystarkastuksia käytetään

Toteuttaa tavoitteita

1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen digitaaliset toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia, 2 Sosiaali- ja terveydenhuollon digitaaliset palvelut ja toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia, 4 Tietoa hyödynnetään laaja-alaisesti ja poikkihallinnollisesti tiedolla johtamisessa ja tutkimuksessa

Edellyttää menestystekijää

Mahdollistava lainsäädäntö, Yhteiset toimintamallit, Digiosaamisen kehittäminen

Konkreettiset tavoitteet

- Vaikuttavat hyvinvoinnin digitaaliset palvelut kannustavat asukkaita oman hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn edistämiseen
- Digitaaliset toimintamallit tukevat ennaltaehkäisyssä ja hyvinvointia edistävien palvelujen käytössä toimiala- ja sektorirajat ylittäen
- Hyvinvointialueiden, kuntien ja kolmannen sektorin tietopohjaa vahvistetaan vaikuttavan ennaltaehkäisyn tukena

Mitä tehdään?

- Kehitetään digitaalisia palveluja ennaltaehkäisyn, hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn edistämisen tueksi
- Tuetaan digitaalisten toimintamallien ja tietopohjan kehittämistä hyvinvoinnin edistämisen tukena, hyvinvointialueiden ja kuntien yhdyspinoilla sekä yhteistyössä kolmannen ja neljännen sektorin kanssa
- Tuetaan hyvinvoinnin digitaalisten toimintamallien, palvelujen ja teknologian vaikuttavuuden arviointia
- Edistetään hyvinvointia edistävien digitaalisten palvelujen ja toimintamallien käyttöä viestinnällä

Miten tehdään?

- Kehitetään kansallisesti hyvinvoinnin digitaalisia ratkaisuja alueellisten toteutusten tueksi
 - Digitaaliset hyvinvointitarkastukset, itsearviointit, suosittelutyökalut, valmennukset
 - Digitaaliset alueelliset hyvinvoinnin palvelutarjottimet
 - Hyödynnetään ja kehitetään kansallisia tietovarantoja palvelujen tukena (Palvelutietovaranto ja Omatietovaranto)
- Tuetaan digitaalisten toimintamallien ja tietopohjan kehittämistä alueilla ja kunnissa, yhteistyössä järjestöjen ja yhteisöjen kanssa
- Tuetaan hyvinvoinnin digitaalisten toimintamallien ja palvelujen kytkeytymistä alueiden muihin digitaalisiin palveluihin sekä asiakas- ja palveluohjaukseen

Toteutumisen mittari

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen alueelliset digitaaliset palvelutarjottimet käytössä koko maassa Q4/2025
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen digitaalinen palvelukonsepti (Tarmoa) käyttömäärä 2024-
- Terveystietovarannon avohoidon toimenpiteet – liikunta, ravitsemus, elintapaohjaus (Avohilmo)
- Terveystietovarannon mukaan liian vähän liikkuvien osuus % (Terve Suomi)
- Useita kertoja päivässä kasviksia sekä hedelmiä ja marjoja syövien osuus %, 20 - 64-vuotiaat (Terve Suomi)

Toteuttaa tavoitteita

1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen digitaaliset toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia, 2 Sosiaali- ja terveydenhuollon digitaaliset palvelut ja toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia, 4 Tietoa hyödynnetään laaja-alaisesti ja poikkialueellisesti tiedolla johtamisessa ja tutkimuksessa

Edellyttää menestystekijöitä

Mahdollistava lainsäädäntö, Yhteiset toimintamallit, Teknologisen kehityksen hyödyntäminen, Digiosaamisen kehittäminen, Digiturvan ja tietosuojan toteutuminen

Tehtävä 6

Tiedon laadun varmistaminen

Konkreettiset tavoitteet

- Tieto on luotettavaa, laadukasta ja saatavilla
- Tieto on riittävästi yhteismitallista
- Asiakkaalle varmistetaan selkeä tieto
- Laadukkaat tukipalvelut mahdollistavat teknologisesti edistyneiden digitaalisten palvelujen käytön poikkihallinnollisesti ja luotettavasti, esim. tiedot suomi.fi-palveluissa
- Tiedon laatu varmistetaan sen kaikki käyttötarkoitukset huomioiden

Toteutumisen mittari

- Tiedon laadun seurantamittarit

Toteuttaa tavoitteita

1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen digitaaliset toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia, 3 Tiedon hyödyntäminen palveluissa on sujuvaa, 4 Tietoa hyödynnetään laaja-alaisesti ja poikkihallinnollisesti tiedolla johtamisessa ja tutkimuksessa

Mitä tehdään?

- Otetaan käyttöön tiedon laatustandardit
 - Varmistetaan kirjaamisessa käytettävien alustojen yhteentoimivuus kansallisten vaatimusten mukaisesti
 - Vähennetään päällekkäisten luokitusten käyttöä eri raportoinneissa
- Kuvataan yhteinen tietotuotannon laadunhallintaprosessi
- Tiedon laadun tarkastuksen automaatioastetta lisätään
- Vähennetään päällekkäisiä tiedonkeruita kehittämällä tiedonsiirtoratkaisuja

Miten tehdään?

- Kirkastetaan tietotuotannon osallistujien vastuut ja tehtävät (tunnistetaan tarvittaessa riippuvuus lainsäädäntöön)
- Arvioidaan viranomaisten oikeuksia tiedon laatuarkastukseen
- Otetaan käyttöön yhtenäiset kirjaamiskäytänteet
 - Tarvittaessa priorisoidaan sisältöjä ja tehostetaan kansallisesti yhtenäisten kirjaamismallien käyttöönottoa karsimalla päällekkäistä ja osin ristiriitaista ohjeistusta
 - Tunnistetaan tekoälyn, ohjelmistorobotiikan tai muiden kehittyneiden järjestelmien tuomia mahdollisuuksia kirjaamisen keventämiseksi ammattihenkilöille
- Perataan mm. palveluluokitusten päällekkäisyyttä ja valitaan kansallisesti käytettävät luokitukset

Edellyttää menestystekijöitä

- Yhteiset toimintamallit, Teknologisen kehityksen hyödyntäminen, Digiosaamisen kehittäminen

Tehtävä 7

Yhteentoimivuuden linjaukset ja tietomallien valinta

Konkreettiset tavoitteet

- Alueilla sitoudutaan yhteistyössä tuotettuihin yhteentoimivuuden kansallisiin linjauksiin vuoteen 2024 mennessä
- Varmistetaan semanttisen yhteentoimivuuden toteutuminen ottamalla käyttöön tarvittavat tiedon tuottamista, siirtämistä, käsittelyä ja jakelua ohjaavat tietomallit
 - Lähtökohtana kansainväliset tietomallit ja standardit
 - Tukeudutaan eurooppalaiseen päivitettyyn eTerveyden yhteentoimivuuden kehukseen (ReEIF)
- Laaditaan semanttisen yhteentoimivuuden kehittämisen vaiheistettu tiekartta käyttöönottojen edistämiseksi
- Kansallisissa tietomalleissa huomioidaan tutkimuksen ja tiedolla johtamisen tarpeet

Toteutumisen mittari

- Tunnistettava kansallinen mittari

Toteuttaa tavoitteita

2 Sosiaali- ja terveydenhuollon digitaaliset palvelut ja toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia, 3 Tiedon hyödyntäminen palveluissa on sujuvaa, 4 Tietoa hyödynnetään laajalajisesti ja poikkihallinnollisesti tiedolla johtamisessa ja tutkimuksessa

Mitä tehdään?

- Tuotetaan arviointi ja priorisointi kansainvälisistä tietomalleista ja niiden sovellettavuudesta Suomessa huomioiden ensi- ja toisiokäytön tarpeet sekä sosiaali- ja terveydenhuollon erityispiirteet
- Tarkennetaan kansallista ja alueellista informaatioarkkitehtuuria erityisesti terveydenhuollon käytön osalta sekä arvioidaan FinOMOPin soveltavuutta erikoissairaanhoidon laajemmin
- Huomioidaan järjestelmähankinnoissa yhteentoimivuusvaatimus (erityisesti teknisellä ja semanttisella tasolla)

Miten tehdään?

- THL koordinoi semanttisen yhteentoimivuuden kehittämisen tiekartan laatimisen ja ylläpidon
 - THL arvioi ja kirkastaa kansallisen koodistopalvelun toiminnan kehittämistä ja siihen liittyvää mandaattia osana ns. koodistostrategiaa
 - THL koordinoi arvioinnin kansallisista ja kansainvälisistä tietomalleista ja niiden arvioinnista sekä käyttöönoton jalkauttamisesta
 - STM:n johdolla linjataan THL:n valmisteluun perustuen valittavat, keskeiset kansainväliset standardit, luokitukset ja terminologiat
 - Toimeenpannaan yhteensopivuuden kehittäminen Kanta-tietojärjestelmien FHIR-standardin käyttöönoton mukaisessa aikataulussa
- riippuvuus tehtävään 'Kannan modernisointi'

Edellyttää menestystekijöitä

Yhteiset toimintamallit, Teknologisen kehityksen hyödyntäminen, Digiosaamisen kehittäminen

Tehtävä 8

Kanta-tietojärjestelmäpalveluiden modernisointi

Konkreettiset tavoitteet

- Kanta-arkkitehtuuri ja toimintalogiikka modernisoidaan asiakirjapohjaisesta datapohjaiseksi
- Mahdollistetaan mm. pienille yksityisille palveluntuottajille asiakastietojen kirjaaminen ja tallentaminen suoraan Kantaan kevyellä käyttöliittymällä
- Toteutetaan mahdollisuuksien mukaan keskitetysti Kanta-palvelun edellyttämät tietojärjestelmämoduulit, joille ei ole markkinoita tai ei ole mielekästä toteuttaa erikseen kaikkiin tietojärjestelmiin

Mitä tehdään?

- Otetaan käyttöön uutta teknologiaa ja standardeja hallitusti sekä arviointiin perustuen
- Arvioidaan robotiikan hyödyntämistä tiedonsiirrossa (Kanta – APTJ)
- Arvioidaan kirjaamiskäyttöliittymän toteuttamisen mahdollisuudet ja toteutetaan jos on laajaa tarvetta ja hankintalain ja rahoituksen puitteissa mahdollista
- Arvioidaan tarve ja mahdollisuudet toteuttaa yhteisiä tietojärjestelmämoduuleja keskitetysti

Miten tehdään?

- Suunnitelma ja vaiheistus, jonka mukaan uusia Kanta-tietoja voidaan tallentaa datapohjaisesti (potilastiedot, sosiaalihuollon asiakastiedot, ”asiakkaan perustiedot”, ja miten Kannasta voidaan palauttaa asiakirjamuodossa tallennettuja tietoja esim. FHIR-muodossa (Kela)
- Tunnistetaan ohjelmistorobotiikan mahdollisia hyödyntämiskeinoja manuaalisen työn vähentämiseen, mm. tiedon tallentaminen Kantaan
- Kirjaamiskäyttöliittymän arviointi mm. hankintalain reunaehdot, tarvittaessa toteutuksen edellyttämät toimenpiteet

Toteutumisen mittari

- Kevyen käyttöliittymän selvitys tehty (kyllä/ei)
- Kirjaamiskäyttöliittymä toteuttu (Kyllä/ei) -> jos kyllä, käyttäjämäärät ja käyttömäärät, käyttäjätyytyväisyys
- Datapohjaisesti tallennettavien ja palautettavien tietotyyppien määrä; käyttömäärät; aptj-toimittajille kysely

Toteuttaa tavoitteita

2 Sosiaali- ja terveydenhuollon digitaaliset palvelut ja toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia, 3 Tiedon hyödyntäminen palveluissa on sujuvaa, 4 Tietoa hyödynnetään laaja-alaisesti ja poikkihallinnollisesti tiedolla johtamisessa ja tutkimuksessa

Edellyttää menestystekijöitä

Yhteiset toimintamallit, Teknologisen kehityksen hyödyntäminen, Digiosaamisen kehittäminen

Konkreettiset tavoitteet

- Vahvistetaan Kannan roolia asiakkaan rajapintana omiin tietoihinsa ja kehitetään asiakastiedon näkyvyyttä asiakkaalle (henkilölle) itselleen
- Selkeytetään henkilön roolia omien tietojensa tai läheisensä/huollettavansa tuottajana ja käyttäjänä
- Edistetään Kanta-palveluiden käytettävyyttä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöille, mm. helpotetaan tiedon hakua ja löydettävyyttä sekä tallentamista
- Varmistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon Kanta-palveluiden yhteiskäyttöisyys ja Kanta tietojen hyödyntäminen toisiokäytössä

Mitä tehdään?

- Palvelutuottajien toiminnasta nousevat tarpeet ohjaavat Kanta-kehittämisen priorisointia
- Järjestetään toimijalähtöistä vuoropuhelua Kanta-kehittämisen tarpeista ja priorisoinnista
- Otetaan käyttöön uutta teknologiaa, kuten tekoälypohjaisia ratkaisuja Kanta-tiedon hyödyntämisen tehostamiseen hallitusti
- Toisiokäytön vaatiman tietopohjan kehittäminen yhteistyössä
- Kanta-raakatietovarannoista luodaan avoimet rajapinnat julkishallinnon muille toimijoille

Miten tehdään?

- Toteutetaan vaikutusten arviointi, mitä hyötyjä Kanta toteuttaa nyt ja minkälaisia vaikutuksia muutoksilla olisi saavutettavissa
- Selvitetään tiedon hakemisen ja käytön nykytilan haasteet ja pullonkaulat ensisijaisessa käytössä ja asiointipalveluissa
- Arvioidaan Kanta-rajapintojen avaamista palvelunantajien omille asiointialustoille sekä Kanta-mobiiliratkaisun avulla
- Varmistetaan ammattihenkilölle asiakkaan potilasyhteenveto/tilannekuvan/suunnitelma-kooste sekä tiedon palauttaminen viiveettä
- Automatisoidaan lausuntojen ja todistusten tuottamista
- Tarjoillaan keskitetty digitaalinen rokotuskortti Kanta-palveluiden kautta (HO)
- Luodaan uuden teknologian ja analytiikan käyttöönotolle selkeät periaatteet
- Tuotetaan tilannekartoitus esim. tekoälyn käyttötavoista ja nykytilasta alueilla
- Tilataan tarvittavia asiantuntijaselvityksiä tai hankitaan valmennusta/sparrausta kehittyneiden teknologioiden hyödyntämiseen, esim. tutkijat
- Kirkastetaan toimijoiden roolit ja tehtävät tiedolla johtamisen hankkeen yhteistyössä
- Kuvataan toisiokäytön tavoitetilan arkkitehtuuri

Toteutumisen mittari

- Kanta-tietojen hyödyntäminen: Kanta-palvelusta tehtävien hakujen määrät palvelunantajille ja hyvinvointisovelluksiin, Omakannan käyttö; asiakaskysely Omakannan ja sovellusten käyttäjille sekä sote-ammattilaisille (STePS?), asiakaspalautteen yhteyteen kysymys, miten asiakas on kokenut Kanta-tietojen hyödyntämisen? Kanta-data siirtyy THL:ään vuonna X/Purettujen rekisteritiedonkeruiden lkm

Toteuttaa tavoitteita

2 Sosiaali- ja terveydenhuollon digitaaliset palvelut ja toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia, 3 Tiedon hyödyntäminen palveluissa on sujuvaa, 4 Tietoa hyödynnetään laaja-alaisesti ja poikkihallinnollisesti tiedolla johtamisessa ja tutkimuksessa

Edellyttää menestystekijöitä

Yhteiset toimintamallit, Teknologisen kehityksen hyödyntäminen, Digiosaamisen kehittäminen, Digiturvan ja tietosuojan toteutuminen

Tehtävä 10

Kansallinen ja alueellinen palvelujärjestelmän ohjaus ja johtaminen kehittämällä sote-tiedon toisiokäyttöä

Konkreettiset tavoitteet

- Tietopohjan kehittäminen on kytketty kansallisen tason palvelujärjestelmän kehitystä ohjaaviin strategioihin, jotta pystytään vastaamaan kansallisiin vaikuttavuus-, kustannusvaikuttavuus- ja tuottavuustavoitteisiin
- Tietopohjan ja analytiikan kehittämällä tuetaan mahdollisuuksia reagoida entistä nopeammin ja kustannustehokkaammin väestön hyvinvointiin ja terveyteen vaikuttaviin haasteisiin ja ilmiöihin ja tuottaa tietoja päätöksenteon tueksi.
- Siirretään tiedon tulkin painopistettä tilanteen kuvailemisesta ennustamiseen ja ennakointiin
- Kansallisen tietotuotantoprosessin tulee tähdätä tiedon saatavuuden parantamiseen ja yhteiskäyttöisyyteen
- Selkiytetään alueellisen ja kansallisen tason strategisen tiedontuotannon yhteistyömallia ja toimintatapoja

Toteutumisen mittari

- Sisältötavoitteita asetettaessa on huomioitu tietopohjan kehittämisen tarpeet (kehitystyö palvelee seurantaa)
- Tiedontuotannon ajantasaisuus on nopeutunut (edellyttää lähtötason mittaamisen)
- Tiedon automaatioaste on lisääntynyt (manuaalisten työvaiheiden korvaaminen) (edellyttää lähtötason mittaamisen)
- Päällekkäisten tiedonkeruiden minimointi (edellyttää nykytilan kartoitusta)
- On lisätty analyysi- ja ennakointiosaamista (uusien ennakointiraporttien lkm)
- Tyytyväisyys tiedon saatavuuteen liittyen on lisääntynyt (palautekysely 1 krt vuodessa)
- On luotu toimiva yhteistyömalli (palautekysely)

Toteuttaa tavoitteita

- 4 Johtajilla, päätöksentekijöillä ja tutkijoilla on laaja-alaisesti ja poikkihallinnollisesti käytössä palveluista ja etuuksista kertyvää tietoa

Mitä tehdään?

- Laaditaan yhteinen tietojohdamisen tiekartta- ja tavoitetilän arkkitehtuuri (sis. selvityksen koko sote-tiedon nykytilasta)
- Väestön hyvinvoinnin ja terveyden tietopohjaa sen hyödyntämistä tiedolla johtamisessa vahvistetaan hyvinvointialueilla, kunnissa sekä myös kansallisella tasolla. Tietopohjan laaja-alaisuutta kehitetään huomioiden kolmannen ja yksityisen sektorin tuottama tieto.
- Harmonisoidaan tiedonkeruita ja poistetaan päällekkäisyyksiä
- Lisätään tiedon jakelun ja raportoinnin automaatioastetta ja monipuolisuutta tiedon hyödyntämiseen tietoturva ja -suoja huomioiden
- Vahvistetaan osaamista ennakointiin ja vaikuttavuustiedon hyödyntämiseen tarjoamalla koulutusta
- Sovitaan hallintamallista ja säädetään tarvittaessa vähimmäistiedosta

Miten tehdään?

- Väestön hyvinvoinnin ja terveyden tietopohjan sekä seuranta-, analytiikka ja raportointikyvykkyyksien kehittäminen kansallisella, alueellisella ja paikallisella kunnan tasolla sekä näiden toimijoiden yhteistyössä. Tietopohja ulotetaan myös yksityisen ja kolmannen sektorin tuottamaan, julkisen sektorin palvelujärjestelmän ulkopuoliseen, anonyymiin tilastotietoon (esimerkiksi ostoskäyttäytyminen tai harrastaminen (mm. Puhti-hanke).

Edellyttää menestystekijöitä

Konkreetit tavoitteet

- Tutkimuksen, kehitys- ja innovaatiotoiminnan eri tilanteissa tarvittavat eri tietoaineistot ovat helposti saatavissa ja yhdisteltävissä. Palveluketju luvutukseen ja tietojen toimittamiseen toimii eri osapuolien yhteistyönä tehokkaasti ja yhdenmukaisesti.
- Edistetään asiakkaiden edellytyksiä ja yhteistyötä tutkimukseen ja innovaatiotoimintaan. Käytettävissä on tehokkaat ja laadukkaat ympäristöt tiedon käsittelyyn ja analysointiin.
- Kustannukset ovat tarkoituksenmukaisia ja hinnoittelu on arvoperusteista. Hinnoittelu edistää akateemista tutkimusta.
- Toimintaympäristö tukee kansainvälistä yhteistyötä ja suomalaisen tutkimuksen ja tuotekehityksen kansainvälistä menestystä
- Sote toisiokäyttö on kansalaisten arvojen mukaista. Sote tietojen hyödyntäminen TKI:ssa on tietoturvallista ja takaa luottamuksellisten tietojen tietosuojan

Toteuttaa tavoitteita

2 Sosiaali- ja terveydenhuollon digitaaliset palvelut ja toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia, 4 Tietoa hyödynnetään laaja-alaisesti ja poikkihallinnollisesti tiedolla johtamisessa ja tutkimuksessa

Mitä tehdään?

- Selvitetään ja kehitetään lupa- ja tiedon toimitusketjuja sekä Findatan ja muiden organisaatioiden rooleja asiakaslähtöisesti
- Selvitetään toiminnan kustannuksia ja hinnoittelumalleja. Arvioidaan mahdollisuudet eri toimijoiden hinnoittelumallien yhdenmukaistamiseen, eri hintoihin eri asiakasryhmille arvoperusteisesti sekä akateemisen tutkimuksen kustannusten subventointiin.
- Kehitetään tietoturvallisten käyttöympäristöjen verkostoa siten, että nämä tarjoavat korkeatasoiset yhteiset välineet, ml suurteholaskennan ja tekoälyn hyödyntämisen sekä mahdollisuudet omien välineiden käyttöön
- Osallistutaan Eurooppalaisen terveysdata-avaruuden kehittämiseen sekä sitä koskevan asetuksen valmisteluun
- Kehitetään sote-tutkimuslainsäädäntöä kokonaisuutena tukemaan tietojen hyödyntämistä eri käyttötilanteissa asiakaslähtöisesti. Uudistetaan toisiolaki toiminnan tarpeiden ja EHDS-asetuksen

Toteutumisen mittari

Alustavia

- tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan volyymien kehitys
- Asiakastytyväisyys ja kansalaismielipide
- Kokonaisprosessin mittarit: volyymit, läpimenoajat
- Operatiiviset mittarit: toimenpiteiden toteutuminen ja laatu

Miten tehdään?

Määriteltävä

Edellyttää menestystekijöitä

Tarvitaan kaikkia menestystekijöitä

Konkreettiset tavoitteet

- Digitalisaation ja tiedonhallinnan ohjaukseen ja kehittämiseen liittyvää hallinta/toimintamallia selkeytetään, mm. tehtävät, roolit ja vastuut (menestystekijät)
 - Huomioiden tiedonhallinnan ja tietojohtamisen kaikki näkökulmat (ensisijainen ja toissijainen) ja riippuvuudet
- Vähennetään alueellisten järjestelmäratkaisujen lukumäärää ja siirrytään vaiheittain YTA-tasoiin tietojärjestelmäkokonaisuuksiin, ja vahvistetaan kansallisten ratkaisujen kehittämistä ja käyttöä.
- Tutkimus- ja arviointitiedon riittävyys ja ajantasaisuus varmistetaan ohjauksen ja päätöksenteon tarpeisiin
- Varmistetaan digitalisaation ja tiedonhallinnan pitkän aikavälin rahoitus

Mitä tehdään?

- Ohjauksen toimintamallin arviointi ja selkeyttäminen, ml. STM:n, virastot ja hyvinvointialueet sekä suhteessa muihin ministeriöihin; sovitus valtioneuvostotasoisesti yhdessä HVA:n kanssa
- Arvioidaan keskitetyn rahoituksen hyödyntämistä uusissa ohjausrakenteissa sekä kehitetään tulosohjausta ja hallinnonalan talousohjausta strategisesti esim. tietojärjestelmäinvestointien käsittelystä
- Arvioidaan EU-rahoituksen käytön hyödyntämisen tehostamista ja ratkaistaan omarahoitusosuuden ennakoivaa budjetointia
- Selkeytetään alueellisten tietojärjestelmäratkaisujen (YTA/HVA) kuvausta kokonaisarkkitehtuurissa
- Arvioidaan aiempien investointien toteutuneita vaikutuksia ja laaditaan suunnitelma kehittämistoiminnan vaikuttavuuden edistämiseksi.
- Kehitetään uusia yhteistyön muotoja viranomaisten ja tutkijoiden välille

Miten tehdään?

- Vuorovaikutteinen keskustelu HVA-neuvotteluissa ja muissa ohjausmallin mukaisissa käsittelyissä sekä niissä käytettävä materiaali toimenpide-ehdotuksineen
- Roolien selkeyttäminen; tehtävien ja toimivaltuuksiin liittyvien kirjausten arviointi säädöspohjassa
- Painotuksena käytännön sopiminen tehtävävastuista
- Kirkastetaan kokonaisarkkitehtuurin rooli ohjauksessa

Toteutumisen mittari

- Hallintamalli ja uudet ohjausrakenteet on otettu käyttöön
- Keskeisten kehittämishankkeiden toteutuneita hyötyjä arvioidaan ja saatua tietoa hyödynnetään kehittämistoiminnan parantamiseksi

Toteuttaa tavoitteita

- Poikkileikkaavana liittyä kaikkiin tavoitteisiin.

Edellyttää menestystekijöitä

Mahdollistava lainsäädäntö, Yhteiset toimintamallit